

Kulturdepartementet
Oslo

HØRINGSUTTALELSE I FORBINDELSE MED NOU 2013:4 KULTURUTREDNINGEN 2014

Her følger Teater Avant Gardens uttalelse.

Generell kommentar: Utvalget viser til at Kulturløftet 1 og 2 har bidratt til å styrke investering i hus og infrastruktur og gir det råd at det i Kulturløftet 3 bør satses på innhold. Dette er Teater Avant Garden helt enig i, men styrkingen av infrastruktur har helt uteblitt for vårt og de to andre programmerende teatrenes vedkommende. For oss gjelder det at både infrastruktur og programinnholdet må styrkes ved økte bevilgninger.

KAP. 11

11.3 SCENEKUNST

Her omtales skillet mellom det frie feltet og institusjonsfeltet. Et forsøk på å definere hva fri scenekunst bringes på bane: «Med fri scenekunst menes litt forenklet den teater- og dansevirkosomhet som foregår utenfor de faste institusjonenes rammer.»

Kommentar: De tre programmerende teatrene, som alle co-produserer og presenterer både dans og teater innenfor det frie feltet, må regnes som institusjoner. De drives med faste statlige, kommunale og fylkeskommunale bevilgninger.

Det handler videre i avsnittet om forskjeller i organisering, finansiering, kunstsyn og ideologi. Seinere nevnes det at «støtten til det frie feltet forvaltes med en sterkere kunstfaglig vektlegging enn støtten til institusjonsteatrene, hvor det målbare og instrumentelle vektlegges i sterkere grad.»

Kommentar: 1. Forskjeller i produksjonsmåte mellom det frie feltet og institusjonsfeltet bør vektlegges tydeligere enn denne utredningen tar mål av seg å gjøre.

2. Det er en styrke for norsk scenekunst at det finnes et sterkt frifelt. Alternativ estetikk, produksjonsmåte og presentasjonsform bidrar til mangfold. Mangfoldet innenfor scenekunstfeltet generelt bør oppmuntres til gjennom å øke bevilgningene betraktelig og legge til rette for bedre infrastruktur og produksjonslokaler.

3. En ubetinget verdi ved det frie scenekunstfeltet er dets insistering på å ville tre ut av rammene for institusjonene, både de konkrete og de immaterielle, organisatoriske. Paradoksalt nok nærer og kultiverer de programmerende teatrene denne verdien hos våre samarbeidspartnere i det frie feltet. Vi støtter grupper som stiller spørsmål ved feltet, også vår måte å jobbe på,

presentasjonsmåter og presenatsjonssteder. På denne måten kommer det frie feltet nærmere sitt publikum gjennom å skape nye møteplasser og -måter.

11.3.1

Operaens andel av økningen i perioden 2006 til 2013 forklares med nye driftsforhold og opptrapping av aktiviteten i nytt operahus.

Kommentar: Her skapes det presedens for at økt aktivitet gir høyere bevilgninger. Dette må også gjelde for de programmerende teatrene som alle ønsker økt aktivitet, men som pga budsjettmessig forsiktighet ikke øker aktiviteten i tråd med behovet i det frie feltet og ønsket om større diversitet i tilbudet til publikum for å kunne nå flere publikumsgrupper.

11.3.2

De programmerende teatrene omtales som de programmerende scenene.

Kommentar: De programmerende teatrene omtaler seg selv som teatre. Dette er en viktig distinksjon fordi vi oppfatter det å bruke ordet scener istedet for teatre gir assosiasjoner til en type virksomhet i retning kulturhus uten at programmet nødvendigvis har teaterprofil.

Videre sies det at vi ikke produserer egne forestillinger, men leier inn kompanier.

Kommentar: Dette er ikke helt riktig. De tre programmerende teatrene co-produserer i stor grad norske og internasjonale kompaniers forestillinger. Det kan innebære ulike ting for ulike produksjoner. Vanligvis betyr det at vi co-produserer forestillinger at vi bidrar med toppfinansiering, gratis prøvelokaler, gratis adgang til scene i prøve- og forestillingsperioden, produsenttjenester, teknikk, teknisk personell og formidling og innsalg til publikum og diverse nettverkspartnere. Aller viktigst er dog at vi jobber kuratorisk, noe som betyr at teatrene har en aktiv rolle i produksjonene, både som initiativtakere, dramaturger og kuratorer.

Styrking av region- og landsdelsinstitusjoner

Utvalget påpeker at økte bevilgninger og styrket infrastruktur ved at flere regionteatre har fått nye hus har bidratt til bedre programformidling og høyere kvalitet på programmet.

Kommentar: Det er grunn til å tro at den samme effekten vil gjøre seg gjeldende i forhold til Teater Avant Garden og de andre programmerende teatrene om staten tar et større ansvar for deres bevilgninger og for at de skal kunne ha en god nasjonal infrastruktur for produksjon og visning av produksjoner i det frie feltet.

Økt basisfinansiering av fri scenekunst

Utvalget henviser til evalueringsrapporten om basisfinansieringen. Der konkluderes det med at ordningen langt på vei har vært positiv ved at den har bidratt til effektivisering av driften og profesjonalisering av de frie gruppene.

Kommentar: Dette støtter vi. Men det er urovekkende at åtte av ni mottakere har adresse i Oslo. Dette har bidratt til ytterligere styrking av det frie scenekunstheltet i Oslo, samtidig som det utenfor Oslo ikke finner sted på langt nær en styrking. Det vil være helt avgjørende for å styrke miljøer i Midt-Norge og andre steder i Norge at regjeringen finner virkemidler til også å gjøre det attraktivt å bo og produsere der.

Styrking av dans

Utredningen viser til den sterke satsingen som har foregått de seinere årene.

Kommentar: Dette avsnittet bør ses i sammenheng med det foregående om basisfinansiering der man øremerket tilskudd til dans i 2013. Dette er ikke nødvendigvis uheldig, men av pedagogiske grunner bør det da også klargjøres om det er kvalitet som kvalifiserer til å motta basisfinansiering, eller om det er kunstpolitiske grunner for dette for å styrke et felt. En logisk slutning vi drar er at regjeringen og Kulturrådet har virkemidler for å vri aktivitet innenfor scenekunstheltet. Jfr. vår kommentar i foregående punkt. Det bør derfor også vurderes om departementet kan signalisere om tilskudd kan gå til å skape bedre geografisk balanse når det gjelder produksjon, visning og formidling. Og dette avsnittet bør ses sammenheng med at de programmerende teatrene er en betydelig aktør med hensyn til co-produksjon og visning av dans. Gjennom våre internasjonale nettverk bidrar vi derfor til formidling av norske dansekunstnere i utlandet.

Moderat økning for de programmerende scenene

Her vises det til at «de programmerende scenene befinner seg forvaltningsmessig mellom de faste institusjonene og det frie feltet ...».

Kommentar: Det er en uheldig situasjon at de programmerende teatrene ikke omtales som institusjon, men som tiltak i statsbudsjettet. Departementet ba i 2010 om de tre programmerende teatrene syn på om det at vi omtales som tiltak. Departementet delte vårt unisone enighet om at vi ikke er tiltak, men institusjon. Dette har ikke blitt tatt hensyn til i statsbudsjettene som har vært framlagt etter 2010.

Det er avgjørende for å beholde våre spisskompetanse og våre nettverk at staten tar et større ansvar for de programmerende teatrene. Dette innebærer at også de programmerende teatrene utenfor Oslo får styrket økonomien til å invitere til co-produksjon og legge til rette for at kunstnerskapene for blomstre og utvikle seg.

Staten må også, i samarbeid med de kommunale og fylkeskommunale myndighetene, bidra til å bygge opp nasjonal infrastruktur som kan bidra til produksjon og formidling av produksjoner i det frie feltet. Her må staten se hele verdikjeden fra kompanienes prosjektutforming, deres finansieringsmodeller, støtte fra Kulturrådet og andre, prøvesituasjonen, tekniske ressurser, PR og salg og ikke minst visninger og publikumsformidling. Her har blant annet Teater Avant Garden en viktig rolle å spille, men per idag har vi ikke scener med og

produksjonslokaler som holder den standard som etterspørres. Dette kan ikke vedvare, og vi kan ikke se at det skal være noen grunn til å forskjellsbehandle de ulike aktørene når det gjelder statlige tilskudd til bygg og husleie.

Forslag til konkrete tiltak

1. Økte bevilgninger til å bygge infrastruktur og teaterbygg for de programmerende teatrene.
2. Økte programmidler for å styrke produksjon, co-produksjon og visninger i de programmerende teatrene. Slik kan vi øke antall publikumsrettete tiltak og formidlingen til ulike publikumsgrupper.

Trondheim, 1. juli 2013

Med vennlig hilsen

Per Ananiassen /sign./
Teatersjef